

পৰিমাণত বীজ সিঁচাৰ ৫-৭ দিনৰ পিছত প্ৰয়োগ কৰিব লাগে।

মূল পথাৰত কঠীয়াৰ প্ৰাথমিক শস্য বক্ষাৰ ব্যৱস্থা :

ৰুবৰ বাবে তোলা কঠীয়াখিনিৰ শিপাবোৰ ভালদৰে ধুই ০.০২ শতাংশ ক্লৰ'পাইৰিফচ মিশ্ৰণৰ লগত ১ শতাংশ ইউৰীয়াৰ মিশ্ৰণ মিহলাই কঠীয়াৰ শিপা অংশ ৩ ঘণ্টা ডুবাই ৰাখিব লাগে। এনে ব্যৱস্থাৰ দ্বাৰা মজাখোৱা, গলমিজ আদি পোকৰ পৰা শস্য ডৰা বক্ষা কৰিব পৰা যায়। অন্যহাতেদি আগতে কৈ অহাৰ দৰে ফুৰাডন ৩ জিৰ দানা ৩ গ্ৰাম বা থিয়েট ১০ জিৰ ১ গ্ৰাম প্ৰতি বৰ্গ মিটাৰ কঠীয়াতলিত কঠীয়া তোলাৰ ৫-৭ দিনৰ আগতে প্ৰয়োগ কৰিব লাগে।

কঠীয়াৰ বয়স :

ৰুবৰ বাবে কঠীয়াখিনি ৫-৬ পতীয়া হ'ব লাগে।

পথাৰ প্ৰস্তুতি :

মাটিডৰা ৩-৪ বাৰ মান হাল বাই ভালদৰে মৈ দিব লগে যাতে মাটিডৰা সমান হয় আৰু সমান ভাবে পানী ৰাখিব পৰা যায়।

সাৰ প্ৰয়োগ :

হোলা আদি দ মাটিৰ বাবে বিঘাই প্ৰতি ১২ কিলোগ্ৰাম ইউৰীয়া, ১৮ কিলোগ্ৰাম একক চুপাৰ ফচফেট আৰু ৪ কিলোগ্ৰাম মিউৰিয়েট অৱ পটাছ সাৰ প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। জলসিঞ্চন ব্যৱস্থাবে কৰা খেতিৰ বাবে ১৮ কিলোগ্ৰাম ইউৰীয়া, ২৭ কিলোগ্ৰাম একক চুপাৰ ফচফেট আৰু ৬ কিলোগ্ৰাম মিউৰিয়েট অৱ পটাছ সাৰ প্ৰয়োগ কৰিব লাগে।

সাৰ প্ৰয়োগৰ সময় :

দ হোলা বা পিটনি মাটিৰ বাবে গোটেইখিনি একক চুপাৰ ফচফেট আৰু মিউৰিয়েট অৱ পটাছ সাৰ বোকা দিওঁতে অৰ্থাৎ ৰোৱাৰ আগে আগে প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। সমুদায় ইউৰীয়া সাৰ ৰোৱাৰ ২১-২৫ দিনৰ পিছত প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। জলসিঞ্চন ব্যৱস্থাবে কৰা খেতিৰ ক্ষেত্ৰত সমুদায় একক চুপাৰ ফচফেট আৰু মিউৰিয়েট অৱ পটাছ সাৰৰ লগতে ১/৩ অংশ ইউৰীয়া সাৰ ৰোৱাৰ আগে আগে প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। বাকী থকা ১/৩ অংশ ইউৰীয়া পোখা মেলাৰ সময়ত আৰু অৱশিষ্ট ১/৩ অংশ মণি ধৰাৰ সময়ত প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। অৱশ্যে

চুপাৰ ফচফেট সাৰ খিনি ৰোৱাৰ ২৫-৩৫ দিনৰ পিছত অৰ্থাৎ পোখা মেলাৰ চূড়ান্ত পৰ্য্যায়ত ইউৰীয়া সাৰৰ ২য় ভাগৰ সৈতে একেলগে প্ৰয়োগ কৰিব পাৰি।

ৰোৱাৰ প্ৰণালী :

অধিক উৎপাদনক্ষম জাতৰ ক্ষেত্ৰত দুশাৰী ৰোৱাৰ মাজত ২০ ছেঃ মিঃ আৰু দুটা গোছাৰ মাজত ২০ ছেঃ মিঃ ব্যৱধান ৰাখি ৰুব লাগে। থলুৱা জাতৰ ক্ষেত্ৰত দুশাৰী ৰোৱাৰ মাজত ২৫ ছেঃ মিঃলৈ বঢ়াই দিব লাগে। প্ৰতি গোছা ৰোৱাত দুডালকৈ কঠীয়া দি ৫ ছেঃ মিঃ দকৈ পুতিব লাগে। এনেদৰে ৰোওঁতে কিছুমান গোছা যান্ত্ৰিক ভাবে আঘাতপ্ৰাপ্ত হৈ মৰি যায়। এই মৰা গোছাবোৰ উভালি ৰোৱাৰ ৭-১০ দিনৰ পিছত পুনৰ নতুন কঠীয়া ৰুই দিব লাগে।

পানী যোগান ব্যৱস্থা :

জলসিঞ্চনৰ ব্যৱস্থা থকা খেতিডৰাত ৩-৭ ছেঃ মিঃ পানী যোগানৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে। এনে জোখৰ পানী যোগানৰ ব্যৱস্থা ২-৩ দিনৰ পিছৰ পৰা শস্য চপোৱাৰ ৭-১০ দিনৰ আগলৈকে কৰিব লাগে। অৱশ্যে পানীৰ নাটনি হেৰাৰ ক্ষেত্ৰত খেতিডৰাত পানীৰ ডোঙা নেদেখাৰ এদিনৰ পিছত ৭ ছেঃ মিঃ পানী যোগানৰ ব্যৱস্থা কৰিলেই হ'ব।

বন-বাত নিয়ন্ত্ৰণ :

ৰোৱাৰ ২০ আৰু ৪০ দিনৰ পিছত দুবাৰ নিৰণি দিয়াটো আৱশ্যক। অৱশ্যে টপড্ৰেচিং হিচাপে দিয়া নাইট্ৰজেনযুক্ত সাৰ ভাগ মাটিৰ লগত ভালদৰে মিহলাই দিবৰ বাবে সাৰ প্ৰয়োগৰ পিছত নিৰণি যন্ত্ৰ ব্যৱহাৰ কৰিব লাগে।

শস্য বক্ষা :

খেতি ডৰাত পোক-পতঙ্গ বা বেমাৰ-আজাৰৰ আক্ৰমণৰ লক্ষণ দেখা পালেই যথা সময়ত শস্য বক্ষাৰ ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰিব লাগে।

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অন্তৰ্গত চিলাপথাৰত অৱস্থিত কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰ, ধেমাজিৰ হৈ আঁচনি সমন্বয়ক ড° তৰুণ চন্দ্ৰ মহন্তৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত আৰু অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয় ছপাশাল, যোৰহাট - ১৩ ত মুদ্ৰিত।

সম্প্ৰসাৰণ বুলেটিন - ১/২০০৮

বৰোধানৰ খেতি

ড° তৰুণ চন্দ্ৰ মহন্ত

কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰ

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়

চিলাপথাৰ - ৭৮৭ ০৫৯

বৰোধানৰ খেতি

অসম এখন কৃষি প্ৰধান ৰাজ্য। ৰাজ্যখনৰ প্ৰায় ৮০ শতাংশ লোকেই কৃষিজীৱি। সেমেকা জলবায়ু হোৱাৰ বাবে কৃষিৰ বাবে অনুকূল পৰিবেশ। সেইবাবে ৰাজ্যখনৰ অৰ্থনীতিৰ বুনীয়াদ গঢ় লৈছে কৃষিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল হৈ। আকৌ এনে অৰ্থনীতিৰ মেৰুদণ্ড স্বৰূপ কৃষি খণ্ডত পথাৰ শস্যই এক বৃদ্ধি অংশ অধিকাৰ কৰিছে। অন্যহাতেদি এই পথাৰ শস্যবোৰৰ ভিতৰত ধান খেতি অন্যতম।

বৰষুণৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল হোৱা বাবে অসমত প্ৰধানকৈ শালিধানৰ খেতি বিস্তৃতভাবে কৰা হয়। ইয়াৰ উপৰি বতৰ অনুকূল তথা প্ৰতিকূল পৰিস্থিতি সাপেক্ষে আৰুধান, বাওধান আৰু বৰোধানৰ খেতিও ঠাই বিশেষে কৰা দেখা যায়। সাধাৰণতে দ হোলা পিট নি আদি খেতি কৰিব পৰা অঞ্চলবোৰত বৰোধানৰ খেতি বহু আগৰ পৰাই কৰি অহা হৈছে। অৱশ্যে বৰ্তমান অ-গভীৰ নলীনাৰ দ্বাৰা পানী যোগানৰ ব্যৱস্থা হোৱাত মধ্যমীয়া দ অঞ্চলবোৰলৈও এই খেতিৰ প্ৰসাৰ ঘটিছে।

জাত নিৰ্বাচন :

কোনো এটা খেতিৰ পৰা অধিক উৎপাদন লাভ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত শস্যৰ বীজৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা আছে। আধুনিক বিজ্ঞানসন্মত পদ্ধতিৰে কৰা কৃষিৰ ক্ষেত্ৰত এই কথাৰ সঁচা বুলি প্ৰমাণিত হৈছে। কৃষি গৱেষণাৰ বহুদিনীয়া প্ৰচেষ্টাৰ ফলশ্ৰুতিতহে এবিধ নতুন জাতৰ উদ্ভাৱন হয়, যিবোৰক আমি অধিক উৎপাদনক্ষম জাত বুলি কওঁ। সেয়েহে অধিক উৎপাদন লাভ কৰিবলৈ এনেবোৰ জাতৰ ব্যৱহাৰ অপৰিহাৰ্য্য।

এনেদৰে উদ্ভাৱিত জাতবোৰৰ কিছুমান উন্নত বৈশিষ্ট আছে। থলুৱা জাতবোৰ পোহৰ সংবেদনশীল হোৱাৰ বিপৰীতে উন্নত জাতবোৰ পোহৰ সংবেদনশীল নহয়। উন্নত জাতবোৰ সাধাৰণতে চাপৰ। পাতবোৰ থিয় থিয়কৈ ওপৰলৈ বাঢ়ি যোৱা। ফলত সূৰ্য্যৰ ৰশ্মি গছজোপাৰ সকলো পাততে প্ৰায় সমান ভাবে পৰে আৰু গছজোপাৰ ভিতৰলৈ সোমাব পাৰে। ফলত পাতবিলাকৰ পাৰস্পৰিক ছাঁ কম হয়

আৰু সালোক সংশ্লেষণৰ ক্ষমতা অটুট থাকে। আনহাতেদি থলুৱা জাতৰ পাতবোৰ তললৈ ওলমি পৰাৰ ফলত ওপৰৰ পাতবোৰৰ ছাঁ তলৰ পাতবোৰত পৰে। এনেদৰে ছাঁ পৰাৰ ফলত তলৰ পাতবোৰৰ সালোক সংশ্লেষণৰ ক্ষমতা হ্রাস পায়। এনেদৰে সালোক সংশ্লেষণৰ তাৰতম্য ঘটি শস্যৰ উৎপাদনত অনুৰূপ প্ৰভাৱ পৰে। অৰ্থাৎ সালোক সংশ্লেষণৰ মাত্ৰা বাঢ়ি গলে উৎপাদনৰ মাত্ৰা বৃদ্ধি পায় আৰু মাত্ৰা কমি গলে উৎপাদনৰ মাত্ৰা হ্রাস পায়।

মাটিৰ পৰা অধিক পৰিমাণৰ খাদ্য গ্ৰহণ কৰিব পৰা ক্ষমতা হ'ল উন্নত জাতৰ আন এটা বৈশিষ্ট। উন্নত জাতৰ শিপাবোৰ থলুৱা জাতৰ শিপাবোৰতকৈ অধিক মোটা আৰু দীঘল হোৱাৰ বাবে অধিক গভীৰতাৰ পৰা পানী আৰু আৱশ্যকীয় খাদ্য মৌলসমূহ অধিক হাৰত গ্ৰহণ কৰিব পাৰে।

এনে উন্নত বৈশিষ্ট্যতাৰে ভৰা জাতবোৰৰ অধিক আহাৰ গ্ৰহণ কৰিব পৰা ক্ষমতা আৰু অধিক সালোক সংশ্লেষণৰ ক্ষমতা থকাৰ বাবে উৎপাদন ক্ষমতা থলুৱা জাতবোৰতকৈ বহুখিনি বেছি। বৰোধানৰ উন্নত জাতবোৰ হৈছে - বিষ্ণু প্ৰসাদ, জ্যোতি প্ৰসাদ, জয়মতী, কনকলতা ইত্যাদি। থলুৱা জাতবোৰৰ ভিতৰত - বৰো - ১, বৰো - ২, বাংলামি, জাগলিবৰো প্ৰধান।

বিষ্ণু প্ৰসাদ আৰু জ্যোতি প্ৰসাদ অসমৰ আটাইকেইটা মণ্ডলতে অনুমোদন কৰা হৈছে। এইবোৰৰ কৃষিকাল ১৬৫ দিন আৰু গড়ে উৎপাদন প্ৰতি হেক্টৰত ৪.৫ টন। অন্যহাতেদি জয়মতীৰ কৃষিকাল ১৭৫ দিন আৰু গড় উৎপাদন প্ৰতি হেক্টৰত ৫.০ টন। এইবিধ জাত উজনি ব্ৰহ্মপুত্ৰ আৰু মধ্য ব্ৰহ্মপুত্ৰ উপত্যকা মণ্ডলত অনুমোদন কৰা হৈছে যদিও অন্য মণ্ডলবোৰলৈও সম্প্ৰসাৰিত হৈছে।

বীজ নিৰ্বাচন :

ধানৰ বীজখিনি বিশুদ্ধ পানীত তিয়াই লৈ ওপঙি যোৱা পতানখিনি পেলাই দিব লাগে। পানীত ডুবি থকা বীজখিনি ভালদৰে ধুই টুকি পেলাব লাগে।

বীজ শোধন :

নিৰ্বাচন কৰি লোৱা বীজখিনি এতিয়া ডায়থেন এম - ৪৫, কেপটাফ বা ফলটাফ নামৰ যেই কোনো এবিধ ভেঁকুৰনাশক দ্ৰব্যৰ

২.৫ গ্ৰাম প্ৰতি লিটাৰ পানীৰ মিশ্ৰণত ২৪ ঘণ্টা ডুবাই থব লাগে। অন্যহাতেদি বেভিষ্টিন নামৰ দ্ৰব্যৰ ১.০ গ্ৰাম প্ৰতি লিটাৰ পানীত মিহলাই ললেই হ'ব। এনেধৰণেৰে প্ৰস্তুত কৰা প্ৰতিলিটাৰ মিশ্ৰণেৰে ১.০ কিলোগ্ৰাম বীজ শোধন কৰিব পাৰি। এতিয়া ২৪ ঘণ্টা ডুবাই ৰখাৰ পিছত পানীৰ পৰা বীজখিনি টুকি লৈ বস্তা আদিৰে মেৰিয়াই ৪৮ ঘণ্টাৰ বাবে গাপ দিব লাগে। অৱশ্যে ঠাণ্ডা বেছি হ'লে বেছি দিনৰ বাবে গাপ দিব লাগে যাতে বীজখিনিৰ অংকুৰণ ঘটে।

কঠীয়া পৰা প্ৰণালী :

বীজতলী প্ৰস্তুতি :

১২৫ ছেঃ মিঃ বহল ১০ মিটাৰ দীঘল জোখৰ মাটিৰ উপৰিভাগৰ সৈতে সমান বীজতলি প্ৰস্তুত কৰি তাত ৮০ গ্ৰাম ইউৰীয়া, ৮০ গ্ৰাম একক চুপাৰ ফচফেট, ৪০ গ্ৰাম মিউৰিয়েট অৱ পটাছ সাৰ আৰু ২০-৩০ কিলোগ্ৰাম পচন সাৰ বা শুকান গোবৰ প্ৰয়োগ কৰি মাটিৰ লগত ভালদৰে মিহলাই দিব লাগে। এতিয়া এনে একোখন বীজতলীত ৬৫০ গ্ৰামৰ পৰা ১ কিলোগ্ৰাম পৰ্য্যন্ত গজালি ওলোৱা বীজ ভালদৰে সিঁচি দিব লাগে। এবিঘা মাটি ৰুবৰ বাবে আৱশ্যক হোৱা কঠীয়া পাৰিবলৈ এনেকুৱা ৬-৮ খন বীজতলিৰ আৱশ্যক। এনে ক্ষেত্ৰত প্ৰতি দুখন বীজতলিৰ মাজত ৩০ ছেঃ মিঃ ব্যৱধান ৰাখিব লাগে। প্ৰতি হেক্টৰ মাটি ৰুবৰ বাবে ৪০-৪৫ কিলোগ্ৰাম বীজৰ প্ৰয়োজন।

কঠীয়া পৰাৰ সময় :

কাতি মাহত (অক্টোবৰৰ মাজভাগৰ পৰা নৱেম্বৰলৈ) বৰোধানৰ কঠীয়া পৰাৰ উপযুক্ত সময়।

বীজতলিত শস্য ৰক্ষা :

ব্লাষ্ট বেমাৰ দেখা পোৱাৰ লগে লগে বেভিষ্টিন বা হিনোচান নামৰ ঔষধৰ ১ গ্ৰাম প্ৰতি লিটাৰ পানীত মিশ্ৰণ প্ৰস্তুত কৰি স্প্ৰে কৰিব লাগে। শিপাত হোৱা শস্য কৃমি বা মজাখোৱা আক্ৰান্ত পথাৰত ফুৰাডন ৩ জিৰ দানা ৩ গ্ৰাম বা থিয়েট ১০ জিৰ ১ গ্ৰাম প্ৰতি বৰ্গ মিটাৰ শস্য ক্ষেত্ৰত বীজ সিঁচাৰ ৫ দিনৰ পিছত প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। য'ত শস্য কৃমিৰ সমস্যা নাই তেনে ক্ষেত্ৰত বীজতলিত পোক-পতঙ্গ নিবাৰণৰ বাবে ক্লৰ'পাইৰিফ্চ বা মনক্ৰটফচ বা এনোচালফান অনুমোদিত